

GESCHIKTHEIDSKAART ZONNE- & WINDENERGIE BERGEN

indeling in drie zones

zonering

zone 1

opwekken zonne-energie voor eigen gebruik toegestaan
op daken en overkappingen (*)

zone 2

opwekken zonne-energie voor eigen gebruik toegestaan
op daken en overkappingen (*) + bij uitzondering binnen erf, tuin en bouwvlak (*)

zone 3

opwekken zonne-energie voor commercieel gebruik landschappelijk inpasbaar (*) +
opwekken zonne-energie voor eigen gebruik toegestaan
op daken en overkappingen (*) + bij uitzondering binnen erf, tuin en bouwvlak (*)

voorkeurslocatie ontwikkeling zonne-weides en windpark
EnergieLandgoed Wells Meer

(*) zie tekst en tabel voor inpassingseisen

aanvullende legenda

grens Nationaal Park De Maasduinen

meente geschikt. Er gelden strikte situerings- en inpassingsvoorwaarden. Waar mogelijk moet het gaan om ontwikkelingen voor en door bewoners en bedrijven uit de gemeente.

De gemeente kiest er hiermee bewust voor niet te sturen op de exacte omvang van zonneprojecten, bijvoorbeeld door een maximum te stellen aan het aantal panelen of het totaaloppervlak dat in een bepaald gebied mag worden ontwikkeld. Hiermee wordt een nauwelijks te beslechten discussie voorkomen over bijvoorbeeld de grens tussen een klein of een groot project. De gemeente gaat voor het maximaal benutten van de mogelijkheden die particulieren of bedrijven hebben op hun eigen daken of overkappingen. Wat past op het eigen dak wordt gezien als een project voor eigen gebruik. Daarnaast heeft de gemeente een afwijkingsbevoegdheid, op basis waarvan in het landelijke gebied in bepaalde gevallen zonnepanelen voor eigen gebruik mogelijk zijn binnen eigen erf, tuin of bouwvlak. Alles daarboven is een commerciële toepassing. In alle gevallen is sprake van inpassingseisen.

Kaart "Geschiktheid voor zonne- en windenergie"

De mogelijkheden per landchapstype zijn vertaald in een 'Zonne- en Windkaart Bergen'. Op deze kaart worden drie zones aangegeven. De gemeente Bergen zal bij het beoordelen van toekomstige aanvragen op het gebied van zonne-energie onderscheid maken tussen plannen voor eigen gebruik en (grootschalige) commerciële projecten. In de zones 1, 2 en 3 liggen mogelijkheden voor het opwekken van zonne-energie voor eigen gebruik. Alleen zone 3 biedt daarnaast mogelijkheden voor (grootschalige) commerciële projecten.

Stap 3 - Inpassingseisen en uitgangspunten

Schema 'Inpassingseisen zonnepanelen'

In het bijgevoegde schema zijn de inpassingseisen voor zonnepanelen en zonneweides op een rij gezet. Er worden twee soorten inpassingseisen gehanteerd:

- bij toepassing voor eigen gebruik (d.w.z. wat past op het eigen dak en de eigen kavel),
- bij commerciële toepassingen (d.w.z. eigenlijk elk initiatief dat boven het eigen gebruik uitstijgt).

Aanvullende uitgangspunten

Deze Beleidsnotitie Zonne- en Windenergie moet er aan bijdragen dat de hoge ambities van de gemeente Bergen op het gebied van duurzaamheid worden waargemaakt. Rekening houdend met de kwaliteiten van het landschap staat de gemeente daarom in beginsel positief tegenover initiatieven op het gebied van zonne- en windenergie.⁹ Wat betreft windenergie wordt eerst de locatie Landgoed Wells Meer verder uitgewerkt, zoals in de beleidsnota Windenergie van 2016 is vastgesteld. Initiatieven voor windparken elders binnen de gemeente worden afgehouden.

⁹ Daarbij speelt ook mee dat de impact van een zonneweide op de omgeving een stuk geringer is dan die van een windpark. In tegenstelling tot een windpark is vooral sprake van invloed op de directe omgeving en juist deze invloed kan door een goede inpassing zo veel mogelijk worden beperkt.

Voor het (nieuwe) beleid op het gebied van zonne-energie gelden de volgende aanvullende uitgangspunten:

Volgens de ladder van duurzame verstedelijking moeten eerst mogelijkheden binnen bestaand stedelijk gebied worden benut, voordat nieuwe uitlocaties worden ontwikkeld. Dat geldt in principe ook voor het winnen van zonne-energie. Om Bergen energieonafhankelijk te kunnen maken zullen beide opties echter noodzakelijk zijn. De gemeente zal er waar nodig aan bijdragen dat beide opties van de grond komen.

Bergen is een groene gemeente en wil dat graag blijven. De aanleg van zonnepanelen mag daarom niet leiden tot het kappen van bomen: niet om schaduwwerking tegen te gaan en niet om ruimte te creëren. Daar komt nog bij dat het kappen van bomen vrijwel altijd ongunstig uitpakt in de CO₂-balans. Zo haalt een volwassen beuk op jaarbasis zo'n 6.500 kg CO₂ uit de lucht. Dat is vijf maal zo veel als de CO₂-reductie die met het plaatsen 12 zonnepanelen kan worden bereikt.¹⁰ De aanwezigheid van bomen moet daarom vooraf door de initiatiefnemer en vervolgens door de gemeente worden meegenomen in de afweging.

De gemeente kiest er nadrukkelijk voor grootschalige zonneweides te concentreren in Wells Meer. Om deze ontwikkeling een kans te geven en spreiding tegen te gaan wordt minimaal tot 2023 geen vergunning afgegeven voor het realiseren van zonneweides buiten het energieland-

¹⁰ Gemeente Bergen, Notitie bomen in relatie tot zonnepanelen (2017).

gebruiksvorm	voor eigen gebruik		voor commercieel gebruik
zones	Zone 1	Zone 2	Zone 3
mogelijkheden	Op daken en overkappingen	Zie zone 1 + Binnen erf, tuin & bouwvlak	Zie zone 1/2 + Zonneweides toegestaan
inpassingseisen	Panelen op een dak geplaatst moeten voldoen aan het bouwbesluit: - De panelen zijn geïntegreerd met de omgeving. - Komen de panelen op een schuin dak, dan: - Mogen de panelen niet uitsteken buiten het dakvlak. - Moeten de panelen in of direct op het dakvlak worden geplaatst. - Moet de hellingshoek van de panelen gelijk zijn aan die van het dakvlak. - Komen de panelen op een plat dak of een dakvlak met een helling van minder dan 200 dan moeten de panelen minstens zo ver verwijderd blijven van de dakrand als de hoogte van de panelen. - Panelen mogen niet zonder vergunning worden geplaatst op een monument of een beschermd stads- en dorpsgezicht. <i>Bron: Rijksoverheid / Bouwbesluit.</i>	Gemeente heeft afwijkingsbevoegdheid en toetst daarbij op: - Primair voor eigen behoefte. - Een landschapsplan, gericht op zorgvuldige inpassing, passend bij het landschapstype en voorzien van een adequaat beplantingsplan (zie ook Zonvisie Natuur en Milieu Limburg). - Geen hinder voor omwonenden (o.a. zicht en reflectie). - Niet zichtbaar/geen hinder vanaf doorgaande wegen.	Voor de ontwikkeling van zonneweides in het ontginninglandschap gelden de volgende inpassingseisen: - Het is verplicht een landschapsplan op te stellen, waarin wordt ingegaan op zaken als inpassing in het landschap, beplantingsplan, situering, richting, hoogte, patroon, ritme en onderlinge afstand, kleur, vorm, reflectie enz. Het landschapsplan moet 3D-beelden op ooghoogte bevatten. - Duidelijkheid over de verdeling van lusten en lasten (initiatiefnemer, exploitant, grondeigenaar, omwonenden). - De mogelijkheid van meervoudig ruimtegebruik moet serieus zijn onderzocht. Vanuit de wens grootschalige zonneweides binnen de gemeente Bergen te concentreren in Energielandgoed Wells Meer, wordt minimaal tot 2023 geen vergunning gegeven voor het realiseren van zonneweides in andere delen van de gemeente. Deze werkwijze wordt tijdig geëvalueerd. Voor kleinschalige initiatieven zal gevraagd worden om een plan voor landschappelijke inpassing.

schap Wells Meer. Deze werkwijze wordt tijdig geëvalueerd, waarna deze afspraken eventueel geactualiseerd kunnen worden. Initiatiefnemers die elders binnen de gemeente Bergen willen ontwikkelen zal de kans worden geboden om mee te ontwikkelen in het energielandgoed Wells Meer. Mocht na 2023 besloten worden ook buiten Wells Meer grootschalige ontwikkeling toe te staan, dan is extra aandacht vereist voor een zorgvuldige inpassing in de oude ontginningen.

Om het ruimtebeslag van het realiseren van zonnepanelen zo beperkt mogelijk te houden vormt onderzoek naar de mogelijkheden voor dubbel grondgebruik een voorwaarde. Er zijn bijvoorbeeld combinaties mogelijk met begrazing, waterberging en natuurontwikkeling.

Bronnen

- Agentschap NL, Praktische toepassing van mini-windturbines; een handleiding voor gemeenten (2010).
- Antea, Connetic, Kuiper Compagnons, Uniek energielandschap Wells Meer, haalbaarheidsverkenning (2017).
- Bureau MD-L, Matthijs Dijkstra et al (in opdracht prov. Groningen), Ruimtelijke inpassing zonneparken (2016).
- CroonenBuro5, Bestemmingsplan Buitengebied Bergen (2018).
- Groenleven Zonne-energie, Ruimtelijke onderbouwing t.b.v. Zonnepark Groenedijkje 't Goy (Houten) (2017).
- Wouter Haeser, BHW-advocaten, Flitsprocedure en tijdelijke vergunning voor aanleg megazonpark (2018).
- hieropgewekt.nl/kennisdossiers, Ruimtelijke inpassing zonneparken (2015).
- Ingrenious, Resultaten testveld kleine windturbines Schoondijkje (2012).
- Nieuwe Gracht, Poster Energie & Duurzaamheid, Meedenkavonden Omgevingsvisie Bergen (2018).
- Gemeente Bergen, Energievisie Gemeente Bergen, samen op weg naar een energieneutraal Bergen (2017).
- Gemeente Bergen, Notitie bomen in relatie tot zonnepanelen (2017).
- Gemeente Coevorden, Beleidsregel zonnepanelen gemeente Coevorden (2018).
- Gemeente Oss, Werkwijze bij toetsing van initiatieven voor het opwekken van duurzame energie in Oss (2017).
- Gemeente Someren, Beleid zonneparken in het buitengebied (2017).

- LTO Noord, Ruimtelijke afweging Zonne-energie (2017).
- Ministerie van binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties, Zonnecollectoren en zonnepanelen, wanneer vergunningvrij, wanneer omgevingsvergunning nodig (g.d.).
- Provincie Groningen, Handreiking locatiekeuze en ontwerp zonneparken (2018).
- Provincie Limburg, Provinciale Omgevingsvisie Limburg (2014). ROM3D, Energietransitie rekenmodellen, WIN3D (2017).
- Regionale werkgroep ruimtelijk kwaliteitskader, Regionaal ruimtelijk kwaliteitskader (2018).
- RVO, Grondgebonden zonneparken, verkenning naar afwegingskaders rond locatiekeuze en ruimtelijke inpassing in Nederland (2017).
- Joanneke Spruijt, Accres, WUR, Wat levert een zonneweide per ha op? (2015).
- Stichting Natuur en Milieufederatie Limburg, Zonnevisie, samen voor een mooi en duurzaam Limburg (2018).